

Enehagens skolas plan mot kränkande behandling

**Verksamhetsformer som omfattas av planen är skola och
fritidshem.
läsåret 2017–2018**

*Vår skola är en arena där man är trygg och
utvecklas positivt både kunskapsmässigt och socialt.*

Ansvariga för planen

Rektor och trygghetsgruppen

Planen gäller från

20170901

Planen gäller till

20180831

Elevernas delaktighet

Varje klasslärare tar upp planen på klassråd, eleverna har möjligheter att komma med synpunkter om föregående års aktiviteter och kan komma med förslag på nya aktiviteter till kommande plan. Synpunkter och förslag från klassråden tas med till elevrådet. Elevrådet lämnar informationen till trygghetsgruppen som sätter ihop utkastet till den nya planen.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Rektor ansvarar för att lyfta planen för diskussion på föräldrasamråd.

Personalens delaktighet

All pedagogisk personal utvärderar och planerar insatser och åtgärder utifrån kartläggningen. Detta ligger till grund för verksamhetens kvalitetsarbete.

Förankring av planen

Varje klassansvarig pedagog ansvarar för att planen förankras hos elever och vårdnadshavare. Planen finns på skolportalen och på kommunens hemsida.

Utvärdering av föregående plan

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

All pedagogisk personal har gått igenom samtliga åtgärder och insatser i respektive arbetslag vid det systematiska kvalitetsarbetet.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

All pedagogisk personal har varit delaktiga i utvärderingen av årets plan.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Resultaten har sammanställts i separata utvärderingsformulär. Sammanfattningsvis visar utvärderingen att de insatser och aktiviteter som genomförts främjat verksamheten, men att det varit för många aktiviteter som förväntats genomföras under året i planen, och alla har inte blivit genomförda.

Det är viktigt att resultatet av de trygghetsvandringar som genomförs når all personal, så att vi kan trygga våra elever genom tex. extra uppmärksamhet vid otrygga platser på raster.

En gemensam mall kring hur vi genomför sociogram är ett utvecklingsområde.

Trygghetsgruppens funktion behöver bli mer tydlig. Tidigare har trygghetsgruppen haft ansvarsklasser, men det har inte varit så i år.

Gemensamma skolgårdsregler har diskuterats bland elever och personal. Nya regler är upprättade.

Ett utvecklingsområde är att eleverna deltar mer aktivt i upprättandet av planen.

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Kommunens elevenkät har genomförts av elever F-5.

Kartläggning via intervjuer/sociogram av elever i en del klasser/fritidsgrupper.

Frågor kring trygghet/kränkande behandling och diskriminering har ställts och samtalats om vid utvecklingssamtalen.

Hälsosamtal har ägt rum med elever och vårdnadshavare i F-klass, åk2 och åk4.

Kommunövergripande enkät för vårdnadshavare har genomförts för vårdnadshavare till elever i åk 2 och 5.

Elevdeltagande:

Svarat på enkäter och deltagit i samtal.

Personaldeltagande:

Genomfört samtal, sociogram och hjälpt de yngre eleverna att läsa för att kunna svara på enkäter.

Resultat och analys av kartläggning

Majoriteten av eleverna känner sig trygga på skolan. Det finns elever som uppger att de är rädda för andra elever och vuxna. De flesta elever uppger att de har någon vuxen att prata med. Vi kan se att vi har kommit en bit på väg, men alla elever är inte trygga. Det framkommer även att det förekommer kränkande behandling.

Analys: Vi har elever som inte upplever att de är trygga med alla barn och vuxna på skolan. Vi tror att det är viktigt att vi lägger stort fokus på det främjande och förebyggande arbetet. Vi har ett rastvärdssystem med vuxna som är väl kända för eleverna ute på varje rast. Alla vuxna som är rastvärdar bär en gul väst för att eleverna ska veta vem de kan vända sig till. De flesta eleverna känner sig trygga på skolans område, men inte alla. Därför är det viktigt att vi blir bättre på att uppmärksamma platser som eleverna upplever som otrygga.

Vi behöver arbeta mer främjande och förebyggande för att förekomma att kränkande behandling sker.

Så här ska vi arbeta under läsåret 2017-2018

Främjande arbete

- All personal har ett positivt förhållningssätt mot eleverna.
- Hos kurator finns en låda där man kan lägga i en lapp med synpunkter och information om något hänt.
- All personal är uppmärksam på om något barn går ensamt, ofta är i konflikt etc.
- Vi har ett organiserat rastvärdssystem med rastaktiviteter på några raster.
- Kartläggning av sociala grupperingar och trygghet och trivsel görs varje termin.
- Gemensamma aktiviteter som genomförs där elever är med i planering och genomförande.
- Vi jobbar med värderings- och samarbetsövningar med eleverna för att stärka värdegrundsarbetet både under den obligatoriska skoldagen och i fritidsverksamheten. I samband med övningarna förs samtal där man reflekterar och utforskar vad som kommit fram.
- Vi ger möjligheter för eleverna att kontinuerligt diskutera normer, attityder och hur goda relationer vårdas.
- På APT ges personalen tid att samtala om samsyn kring frågor som berör likabehandlingsarbetet.
- Vi har ordningsregler som upprättats av elever och personal.
- Vi har regelbundna klassråd och elevråd.
- Föräldramöten och utvecklingssamtal genomförs regelbundet

Ansvariga:

Rektor och all personal

Datum när det ska vara klart: 2018-08-31

Förebyggande arbete

Kartläggningen har visat att det förekommer kränkande handling

Mål: Ingen elev ska utsättas för kränkande behandling

Åtgärder:

- Noggrann genomgång av rutiner vid kränkningar med personalen vid APT i början av läsåret.
- Informera och synliggöra våra regler för alla elever och all personal
- Trygghetsvandringar genomförs 1 gång/läsår.
- All personal ska ha kännedom om otrygga platser.
- Personal ska befinna sig på platser på skolan där elever, vid trygghetsvandringen, påtalat att de känner sig otrygga.
- All personal som är ute på rasterna ska bära gul väst.
- Samtal och diskussioner i klasserna och på fritidshemmet där frågorna lyfts och information ges om vad kränkningar innebär. Eleverna får möjlighet att fundera över och komma med förslag på hur vi förbättrar verksamheten. Vi genomför övningar och lekar som stärker sammanhållning och gemenskap där det också ges utrymme för reflektion.
- Extra insatser i oroliga grupper i konflikthantering och relationsskapande.

Motivering av åtgärder:

Kartläggningen visar att det är elever som känner sig kränkta.

Ansvarig: Rektor och all personal

Datum när det ska vara klart: 2018-08-31

Åtgärdande arbete

Rutiner vid kränkande behandling

*Elev, förälder eller personal
kan rapportera en kränkning man ser.
Skolans personal är skyldig att direkt ingripa.*

*En förälder eller elev kan vända sig till skolans
personal (lärare, fritidspersonal eller annan)
som i sin tur är skyldiga att rapportera till rektor.
Rektor är skyldig att skyndsamt se till att utredning görs.*

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

- Kränkande behandling dokumenteras och anmäls till rektor som gör anteckning i elevdokumentationssystemet PMO samt rapporterar skyndsamt till huvudman.
- Utredning av händelsen görs genom samtal med den utsatte, och samtal med de som utsätter. Föräldrar informeras. Samtalen hålls av pedagogisk personal eller elevhälsapersonal.
- Vid upprepad kränkning hålls samtal med berörda av någon av arbetslagets pedagoger eller elevhälsoteamet.

Allt dokumenteras på särskilda blanketter.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

- Händelsen anmäls till rektor som anmäler den till huvudmannen som ansvarar för att en utredning genomförs.
- Ansvarig chef beslutar om vilka personer i verksamheten som ska informeras om det inträffade
- Ansvarig för utredningen samtalar med berörda, samlar in fakta och lämnar förslag till

åtgärder.

- Förvaltningschefen fattar beslut i samråd med ansvarig chef om åtgärder utifrån utredningens resultat. Ansvarig chef ansvarar för att åtgärder genomförs och följs upp.

Förutom de främjande, förebyggande och åtgärdande aktiviteterna som beskrivs i denna plan, har varje arbetslag även andra aktiviteter utifrån deras egna utvärderingar.

Utvärdering av gällande plan.

Årets plan ska utvärderas senast 2018-03-29

Utvärdering av planen görs på APT, på klassråd, elevråd och föräldrasamråd.

Ansvarig för att årets plan utvärderas är rektor.

Plan för främjande och förebyggande arbete mot diskriminering

Under läsåret arbetar vi i arbetslagen med att identifiera och avvärja risker för diskriminering och trakasserier. All personal får kunskap om diskrimineringsgrunderna. Åtgärderna beror på vad identifieringen av riskerna för diskriminering visat.

Främjande arbete

- All personal har ett positivt förhållningssätt mot eleverna.
- Hos kurator finns en låda där man kan lägga i en lapp med synpunkter och information om något hänt.
- All personal är uppmärksam på om något barn går ensamt, ofta är i konflikt etc.
- Vi har ett organiserat rastvärdssystem med rastaktiviteter på några raster.
- Kartläggning av sociala grupperingar och trygghet och trivsel görs varje termin.
- Gemensamma aktiviteter som genomförs där elever är med i planering och genomförande.
- Vi jobbar med värderings- och samarbetsövningar med eleverna för att stärka värdegrundsarbetet både under den obligatoriska skoldagen och i fritidsverksamheten. I samband med övningarna förs samtal där man reflekterar och utforskar vad som kommit fram.
- Vi ger möjligheter för eleverna att kontinuerligt diskutera normer, attityder och hur goda relationer vårdas.
- På APT ges personalen tid att samtala om samsyn kring frågor som berör likabehandlingsarbetet.
- Vi har ordningsregler som upprättats av elever och personal.
- Vi har regelbundna klassråd och elevråd.
- Föräldramöten och utvecklingssamtal genomförs regelbundet

Förebyggande arbete

- Funktionsnedsättning: Vi anpassar alla verksamheterna så att de blir tillgängliga efter elevernas olika förutsättningar.
- Kön: Vi skapar en miljö där eleverna får utvecklas och accepteras som de är, genom att vi gör medvetna val vad gäller t.ex. lekmaterial, litteratur och gruppindelning.
- Etnisk tillhörighet: I vår verksamhet arbetar vi för att eleverna utvecklar sin empati och visar respekt för andras kulturer och värderingar. Vi fokuserar på att eleverna ska känna sig stolta över sig själva och sitt ursprung. Detta tränas bland annat genom att eleverna får berätta om sin familj, sina traditioner och att man samtalar om likheter och olikheter i seder och bruk.
- Sexuell läggning: Vi tillämpar ett normkritiskt förhållningssätt i undervisningen. Förutsättningar skapas för eleverna att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa föreställningar som baseras på sexuell läggning. Ett exempel kan vara att titta på film och diskutera innehållet.
- Religion eller annan trosuppfattning: Tillsammans med eleverna analyseras och diskuteras fördomar och stereotypa föreställningar om olika religiösa grupper som kan förekomma i media eller läromedel. Vi skapar förutsättningar för eleverna att utveckla sina förmågor och intressen utifrån kunskaper om de olika religionernas likheter och olikheter. Detta gör vi genom att vi till exempel uppmärksammar olika religiösa traditioner och dess påverkan på vardagen.
- Könsoverskridande identitet eller uttryck: Se kön eller sexuell läggning.
- Ålder: Alla deltar i verksamheten utifrån egna förutsättningar.

Ansvariga:

Rektor, kurator, EHT, pedagoger och trygghetsgruppen

Datum när det ska vara klart: Pågående under läsåret

Bilaga 1.

Här finner du definitioner på olika begrepp som används när vi talar om diskriminering och kränkningar.

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

Carl blir ofta kontaktad via msn av elever på skolan. Där kallar de honom ”pucko” och ”tjockis”. De har också lagt ut bilder av Carl på Lunarstorm. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.

Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.

Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. ”Han är en ensamvarg”, säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

På vilka grunder kan man bli diskriminerad?

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det är för hårt arbete för en tjej”. [diskriminering]

Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]

Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]

Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]

Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där.
[trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]

Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa". [trakasserier]

Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål.
[diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt.
[trakasserier]

Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen

”Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck”. Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]

Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]

Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar ”Din pappa är jävla CP.” [trakasserier]

Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden ”ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!” [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne ”äckliga lebb”. [trakasserier]

Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.

James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]

På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta.
[trakasserier]

Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]

Bilaga 2

Handlingsplan vid oroliga situationer

Inom skolan där många människor möts uppstår ibland situationer som kan upplevas som oroliga eller hotfulla. Främst är det i situationer som är svåra att överblicka som t ex i korridorer, på skolgården och i omklädningsrum. Därför är det av största vikt att dessa områden behöver förstärkt uppmärksamhet från personalens sida för att förebygga att kränkningar och oroliga situationer uppstår.

Ett öppet och förtroligt förhållande mellan alla, personal, elever och föräldrar, medför en god arbetsmiljö.

All personal ska vara informerad om handlingsplanen.

Förebyggande

- Vilka allmänna risker finns det för oroliga situationer i verksamheten?
- Finns det några barn- elevgrupper som kan tänkas vara särskilt i riskzonen?
- Finns det några särskilda situationer där det tydligt förekommer risk för oroligheter?
- Finns det någon eller några delar i byggnaden/byggnaderna där riskerna särskilt bör uppmärksammas?
- Finns det någon eller några delar av skolområdet som särskilt bör uppmärksammas?

Om situationer uppstår

- Försök att avleda eleven/eleverna genom att bryta händelseförloppet. Se i första hand till att ingen blir skadad. (Berörd personal ansvarar)
- Om situationen kräver gör personalbyte. (Berörd personal ansvarar)
- Om situationen kräver personalförstärkning: (Om det inte finns personal i omgivningen som kan hjälpa till) kontakta skolledningen. (Berörd personal ansvarar)
- Informera berörd personal, föräldrar m.fl. (Berörd lärare ansvarar)
- Utred händelsen, är det en konflikt eller kränkning. Vid kränkning görs en anmälan till rektor. (Berörd lärare ansvarar)
- Utredning genomförs. (Rektor ansvarar) Funktionsnedsättning: Vi anpassar alla verksamheterna efter elevernas olika förutsättningar.